

nič več hudo čakati prihodnjega. Zlasti če je vino prav drago, med pa po nič, spremenjajmo ga rajši v izvrstno medico. Ako nam muha ne da kruha, naj nam da vsaj nekoliko dobrega vina in lajša bridkosti življenja.

Navskrižna molža.

Zelo je zavisna mlečnost tudi od tega, kako molzemo. Površna in malomarna molža je vzrok slabi mlečnosti in raznim vimenskimi boleznimi. To je obče znano! A ni še zadosti, da kravo navidezno čisto pomolzeš, treba tudi gledati, da molzeš na najprimernejši način.

Dandanašnji molzemo navadno ali na obeh stranskih ali pa na obeh prednjih ali zadnjih sescih. Takova molža pa ni namenu najbolj primerna. Kakor nas uče dejanske izkušnje, najboljša je še navskrižna molža. Tako izmolzemo vime do čistega. Molzeš pa navskriž, ako molzeš navzkriž ležeča sesca, to je enega spredaj in navzkriž ležečega zadaj. Če tako molzemo, spravljamo z valjanjem in potezanjem sescev vime v enakomerno gibanje. To pa upliva najugodnejše na izločevanje mleka in tolšče (smetane). Posebno tolšča se loči toliko hitreje in popolnoma iz mlečnih žlez ter zdrsa v sesca.

Ako molzemo na obeh stranskih ali pa na obeh prednjih ali zadnjih sescih, giblje se vime le nekoliko, in zato se nepopolnoma in počasi izločuje tolšča. Ako pa molzemo navzkriž, prenašamo gibanje tudi na mlečne žleze ostalih dveh sescev, v katerih se potem izločujeta tolšča in mleko zelo močneje.

Navskrižna molža je v rabi po planinah, posebno švicarskih.

Razne reči.

* **Krvaveče rane**, ki nastanejo od komatov, jarmov ali udarcev, dado se hitro in brez vse nevarnosti zaceliti s prašičjo žolco. Kolikor je žolc starejša, toliko hitreje se zacelijo rane. Mokra cunjja se na dan 3 do 6krat zmoči z žolco in položi na rano. Ker ima vsak kmet po 2 ali več prasičev za domačo porabo, naj si spravi njih žolč, ki se več let prav dobra ohrani.

* **Zimska krma za sinice**. Ako hočeš dati sinicam po zimi kaj jesti, da ti ostanejo pri hiši ter ti obirajo gosence in drug mrčes, tedaj jim pokladaj slanine. Slanina pa ne bodi soljena, žaltava ali celo poštupana (popoprana), ker taka usmrti te koristne ptičice. Koščke slanine obesi na niti, ker sinice je poiščejo tudi tam, vrabci pa se boje teh visečih koščkov, a mačke ne morejo do njih.

* **Slabotni prasički**. Neki nemški list priporoča vse slabotne prasičke, katere izkoti ali stori svinja, umoriti.

Ta list pravi: Slabotni prasički, ki posestniku delajo le sitnosti in skrbi, poginejo, predno postanejo 6 tednov stari ali pa ostanejo v najboljšem slučaju pritlikavci, ki nikdar ne dajo gospodarju kaj dobička. Ako pa te prasičke pomoriš precej, dobodo ostali več mleka in se ti dokaj bolje ravnaajo.

* **Zoper spečenino**. V našem listu smo uže večkrat omenjali domačih zdravil zoper spečenino. Pred kratkem je pa idrijski lekarnar g. W. naznanil nam neko domače zdravilo, katero si lahko naredi vsak, stoji malo in je tako izvrstno, da se rana kmalu zaceli ter ne zapusti nikakeršnega znamenja. To zdravilo je mazilo, narejeno iz enolikih delov lanenega olja in apnene vode. Apneno vodo napravi tako le: Vzemi $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ neugašenega apna in ga poškropi z vodo, da razpade v prah. Apneni prah deni v čisto posodo ter ga zalij z desetkratno do dvanajstkratno vodo, premešaj dobro in potem pokrij posodo. To zmes pa večkrat premešaj, in v 24 urah je narejena apnena voda. Počakaj potem, da se usede gošča na dno, in čista voda, ki je nad goščo, rabna je za mazilo. Vzemi sedaj steklenko, na pr. tako, kakeršne so za kislo vodo, napolni jo do polovice s čisto apneno vodo, drugo polovico pa z lanenim oljem. Kadar potrebuješ tega mazila namaži ga na platnene cunjice ter pokladaj jih vsake $\frac{1}{4}$ do 3 ure na rano. Učinek je kar čuden: bolečina poneha, in rana se zaceli brez gnojenja, če ni bila posebno globoka. To mazilo prav dobro služi proti ozeblinam, proti mrčesnemu piku in proti kužnim boleznim, ki nastanejo po leti od velike vročine.

* **Zelena krma za kokoši po zimi**. Marsikomu bode znano, kako rada je kuretina listje od akacije. Dobro je zatorej nabirati akacijevega listja, sušiti ga in po zimi ž njim krmiti kuretino.

* **Bel kruh po ameriškem načinu**. Na deželi, kjer mnogokrat ni dobrega belega kruha, da se hitro narediti tak kruh po ameriškim načinu. V ta namen vzemi 30 gramov hmeljevih ali olovih droži (presgerma), raztopi jih v pol litra mleka ter dodeni eno žlico stolčenega cukra. Naspí potem v primerno veliko skledo poldrugi kilogram pšenične moke, osoli jo, kolikor treba, prilij drožice z mlekom in vmesi vse skupaj s toliko toplim mlekom, da dobiš mehko testo. Ako deneš to testo potem na kako gorko mesto, vsadiš je lahko v poldrugi uri v peč. Testo pa peci v ploščevinasti (plehnati) posodi, ki bodi le do polovice napolnjena, da je testo potem lahko vzhajati. Tak kruh je zelo lehak in okusen.

* **Iz stare smetane narediš okusno maslo (puter)**, ako domešavaš počasi po 20 do 30 gramov soli na vsak liter smetane. S soljo postane maslo ne le okusnejše, temveč tudi čvrstjše. Vsled soli pa se smetana tudi laže pinji.

* **Kokoši neso jajca po zimi le tedaj**, če imajo v kurniku dovolj toplote in vsak dan kaj zelenega. Slabše zelnote ali endivijne glave itd. prispi v hlev pesek ali

klet ter polagaj kokošim vsak dan nekaj peres, in kmalu bodeš videl, kako pridno ti bodo nesle.

* **Belouška.** Ni nam treba popisovati te koristne živalce, katera nas je pred nekolikimi dnemi zapustila in šla spat zimsko spanje, saj jo dobro pozna vsak kmetovalec. Ne pozna pa njene koristi. Da jo tako črtimo in preganjamo, kriva je vraža, koja tudi belouška dolži podedovanega greha. Usta ima zelo velika, spodnje čeljusti so na zgornje z raztegljivim trakom zvezane, zato ji je mogoče, požirati tudi take živali, katere so večje od njene glave. V ustih ima 4 vrste zob, ki pa nimajo strupa v sebi, drži pa ž njim samo svoj živež. Jezik je dolg in vilicam podoben; a ž njimi ne pika, kakor mislijo nekateri neumni ljudje. Avgusta meseca zaleže samica v listje, gnojne kupe ali votla drevesa 20 do 30 jajec, ki so z debelo, belo kožo zaodeta; v 20 dneh se iz njih izvalijo male živalice. Od začetka jedo mlade belouške male mrčese: črve, gliste, gosenice. Kedar nekoliko odrastejo, začenjajo miši, žabe in druge velike mrčese loviti, ne prizanašajo pa tudi malim. Belouška ne žveči nič svoje ujete hrane, ampak požre jo celo; biva pa rada po grmovji blizu vode. Meseca oktobra zleze globoče v gnojne kupe, votla drevesa itd., koder tudi prezimi in od koder se zopet prikaže na spomlad. Da more zimo prebiti, pomaga ji njena mast, katere si je po leti in jeseni nakopičila pod kožo. Levi se belouška 5krat.

Ker je belouška zares prav koristna golazen, zato je napačno, neumno in neusmiljeno, da jo preganjamo, saj nam celo več koristi nego najkoristnejši ptič. Po šolah se o njeni koristi ne sliši nič; nasledek tega je, da ji mladina ne prizanaša, ampak jo povsod zasleduje, preganja, natika na palice itd. Zato bi bilo želeti, da bi ljudski učitelji v tem oziru dobro poučili šolsko mladino in tako neusmiljeno preganjanje za vselej zabranili.

Izkaz razstavnikov

odlikovanih na deželni sadni razstavi, katero je priredila c. kr. kmetijska družba kranjska v proslavo vladarske štiridesetletnice presv. cesarja Frana Josipa I. v Ljubljani od 18. do 21. oktobra l. 1888.

(Konec.)

V I. skupini: Sveže sadje.

(Razstavniki nabranih zbirk).

Častna darila v denarji so dobili; Deželno darilo v znesku, 5 cekinov kmetijska podružnica v Ratečah;

deželno darilo v znesku 4 cekinov Fran Klinar v Hrušici pod Ljubljano;

od daril, ki so bila uže omenjena v tem listu, dobili so po 1 ali 2 cekina nastopni razstavniki.

Na Gorenjskem: Karol Bernard v Boh. Bistrici, Franc Bizjak v Draževniku, Valentin Burnik v

Kamniku, Josip Fajdiga v Kamniku, Anton Javoršek v Mengiši, Jakob Pretnar v Srednji vasi, Martin Potočnik v Sori, Matija Rant na Dobrovi, Josip Ravhekar v Boh. Bistrici, A. Rozman v Žabnici, Fran Štupar v Vodica. Janko Žirovnik v Gorjah.

Na Dolenjskem: Lavoslav Abram v Kostanjevici, Jurij Adlešič v Šmartinu, Josip Erker v Stari cerkvi, Kristijan Engelman v Starem trgu, Matija Hudovernik v Dobropoljah, Josip Franke v Šent Petru, Fran Koncilja v Žužemberku Janez Saje v Šent Jerneji, Alojzij Jerše v Trebnjem.

Na Notranjskem: Karol Demšar v Senožečah, Karol Dermelj v Cerknici, Gustav Grossmann v Rakitniku, Anton Pegam na Planini pri Vipavi, Josip Potepan v Doleju Zemonu, Josip Žirovnik v Begunjah.

Presojevalni odbor je poluletno žrebe, katero je dal gospod R. pl. Obraczay za najboljšega dolenjskega razstavnika kmetijskega stanu, prisodil gospodu Antonu Planincu, predstojniku kmetijske podružnice v Boštanji.

II. Skupina: Sadni izdelki.

a) s častno diplomo kot največo odliko: Avgusta Tschinkela sinovi v Ljubljani.

b) s sreberno svetinjo: Mihael Ambrožič v Mojs strani, Matija Erjavec v Vipavi, Rudolf Kirbisch v Ljubljani, Fran Kotnik na Vrdu, dr. Namorš v Jesenicah, opraviništvo grajščine Impolske, Edvard Voltman v Ljubljani.

c) z bronasto svetinjo: Gustav Delcot v Kostanjevici, Franc Dolinar v Veliki Dolini, Anton Domicej v Zagorji, knezoškofijska kuhinja v Ljubljani, kmetijska podružnica v Boštanji, Jakob in Srečko pl. Lenk na Raki, Julij Stare v Kamniku, Ivan Šašel v Adlešičah, Ivan Urbančič v Trnovem, Anton Uršič v Šent Vidu, Ivan Walland v Hlebcu.

d) s priznanjsko diplomo: Grofinja Valeska Barbo v Radelci, Fran Gollob v Lesnem brdu, Josip Erker v Stari vasi, Franc vitez Langer v Bršlinu, kmetijska podružnica v Radečah, Fran Mrcina na Gočah.

III. Skupina: Drevesnični izdelki.

a) s sreberno svetinjo: Baron Henrik Gagern v Mokricah.

b) z bronasto svetinjo: Fran Jarc v Medvodah.

IV. Skupina: Sadjarsko orodje in stroji.

a) državno sreberno svetinjo: Anton Juvan v Ljubljani, Miklavž Hoffmann v Ljubljani.

b) priznanjsko ali pohvalno diplomo dobili so za izvrstno ali dobro urejeno zalogo strojev: Fran Detter v Ljubljani, Andrej Druškovič v Ljubljani, Fran Trček v Ljubljani.

Oddelek B.

Šolsko vrtnarstvo:

a) častno diplomo, podpisano od gospoda deželnega predsednika kot prvomestnika c. kr. deželnega